

LBRIS | Katherine Rundell
we know
books

HOTIILE cei BUNI

Traducere din limba engleză și note
de Ruxandra Câmpeanu



2021

Vita își încleștă maxilarele și salută orașul cu o mișcare din cap, așa cum un luptător de box își salută adversarul înainte de confruntare.

Stătea pe puntea navei, singură. Apele erau zbuciumate și învolburate, trimițând trâmbe de spumă chiar și la nouă metri înălțime, iar toți ceilalți pasageri ai transatlanticului, inclusiv mama ei, se refugiaseră cu multă chibzuință în cabine.

Dar să fii chibzuit nu e întotdeauna cel mai chibzuit lucru din lume.

Vita se strecurase pe punte și acum înfrunta elementele, ținându-se de balustradă cu amândouă mâinile pe când nava spinteca un val înalt cât un teatru de operă. Așa se face că numai ea zări orașul când i se arătă în depărtare.

— Pământ! strigă un marinar de punte. La babord!

New Yorkul se ridica din ceață, înalt, frumos, de un albastru cenușiu. Era atât de frumos, încât o făcu pe Vita să vină spre botul navei, ca să se bucure de priveliște. Se aplecase peste balustradă atât cât îndrăznea ea de mult, când deodată ceva veni în zbor drept spre capul ei.

Vita icni și se lăsă iute în jos. Un pescăruș urmărea pe cer un pui de corb, ciocnindu-i spinarea, rotindu-se în zbor și scoțând țipete ascuțite. Vita se încruntă. Nu i se părea o luptă dreaptă. Își băgă mâna în buzunar și își încleștă degetele în jurul unei bile de un verde ca smaraldul. Ținti, calculă rapid în minte distanța și unghiul, își întinse brațul și aruncă proiectilul.

Bila nimeri pescărușul chiar în ceafă. Pasărea slobozi un țipăt

de ducesă scandalizată, iar corbul se roti în aer și porni iute înapoi spre zgârie-norii New Yorkului.

Din port, luară un taxi. Mama Vitei numără pe îndelete un pumn de monede și îi dădu șoferului adresa.

— Duceți-ne cât de aproape puteți de banii ăștia, vă rog, spuse ea.

Șoferul o măsură din priviri, luând seamă la tivurile ei cusute cu grijă și încuviință cu o mișcare din cap.

Manhattanul gonia prin dreptul geamului, cu explozii de culoare printre zidurile de piatră și cărămidă bătute de furtună. Văzură un cinematograf împodobit pe dinafară cu fotografii cu Greta Garbo și un vânzător ambulant de clești de homar fierbinți. La o intersecție, un tramvai trecu razant pe lângă un camion care făcea reclamă la murături. Vita absorbea orașul ca un burete. Încerca să rețină amplasamentul străzilor, să construiască o hartă mentală. Rostea numele în șoaptă:

— Washington Street, Greenwich Avenue...

Când li se terminară banii de taxi, o luară pe jos. Mergeau cât de repede putea Vita să se miște pe vântul acela necruțător, cu valizele în mână, croindu-și drum cu greu pe Seventh Avenue, printre bărbați la patru ace și femei pe tocuri cui.

— Am ajuns! anunță mama Vitei. Aici stă bunicu’.

Blocul de pe Seventh colț cu West 57th, un turn placat cu gresie feruginoasă, se înălța impunător deasupra trotuarului aglomerat. La intrare, un băiat striga în vânt titlurile ziarelor.

Vizavi era o clădire din cărămidă de un roșu șters, cu arcade la intrare și fațadă bogat ornamentată. Din zidul ei ieșeau mai multe hampe¹ și două steaguri fluturau cu putere.

¹ Lancea pe care se fixează pânza unui steag.

Deasupra lor, scrise cu sticlă colorată, se distingeau două cuvinte: „Carnegie Hall“.

— Arată foarte... cochet, zise Vita.

Blocul părea să strâmbe din nas la întreaga lume.

— Sigur am nimerit bine?

— Sigur, răspunse mama ei. Stă la ultimul etaj, chiar sub acoperiș. Înainte era apartamentul menajerei. O să fim cam înghesuiți, dar nu stăm mult.

Aveau să se întoarcă peste trei săptămâni, își rezervaseră deja biletele. Timp îndeajuns, spunea mama Vitei, pentru a pune în ordine actele bunicului, pentru a-i împacheta puținele lucruri și a-l convinge să vină acasă cu ele.

— Hai! spuse mama ei cu o veselie nejustificată. Hai să-l vedem.

Liftul era stricat, așa că Vita o luă pe scări, mai mult alergând spre apartamentul bunicului, cu mișcări smucite, cât de repede o lăsau picioarele. Valiza i se izbea de pereți pe când gonia pe treptele înguste, fără să ia în seamă durerea tot mai puternică din talpa stângă. Se opri în fața ușii, de-abia trăgându-și răsuflarea. Bătu, dar nu-i răspunse nimeni.

Mama ei urcă și ea, gâfâind, ultimul rând de scări. Se aplecă să ia de sub preș cheia de la intrare. Șovăia.

— Sunt sigură că nu-i într-o situație așa de rea pe cât ne temem, zise ea, uitându-se la Vita. Dar...

— Mamă! Ne așteaptă!

Mama ei deschise ușa, iar Vita traversă holul ca din pușcă. Dar în pragul salonului, înlemni.

Bunicul ei fusese slab dintotdeauna. Chipeș, subțire în talie, cu degete lungi, mâini fine și ochi iscoditori, albaștri-verzui. Acum însă era sfrijit, iar ochii îi erau adânciți în orbite. Degetele i se închirciseră în pumni, ca și cum fiecare părticică a corpului său încerca să se retragă din lume. Sprijinit de perete, lângă fotoliul lui, era un baston. Nu mai avusese nevoie de baston până atunci.

Încă nu o zărise pe Vita și, preț de o clipă, chipul îi păru împietrit în amărăciune pură.

— Bunicule! zise Vita.

El se întoarse și se luminează deodată la față, spre ușurarea fetei.

— Spiriduș!

Se ridică în picioare, iar Vita i se aruncă în brațe cu atâta forță, încât îl făcu să râdă.

— Julia, spuse el când intră și mama fetei, ți-am primit telegrama de-abia acum trei zile, altfel nu te-aș fi lăsat să...

— Oricum nu ne-ai fi putut întoarce din drum, tată, zise Julia, clătînând din cap.

Bunicul se întoarse spre Vita.

— Ia zi, Spiriduș, îi mai zâmbești o dată lui bunicu'?

Vita îi zâmbi, la început cu zâmbetul ei firesc, dar apoi – cum bunicul nu-și lua privirea de la ea – tot mai larg, până când simți că i se văd toți dinții.

— Mulțumesc, Spiriduș, spuse el. Tot zâmbetul bunicii tale îl ai.

Fetei i se strânse stomacul când văzu că bunicului i se împăienjenesc ochii de lacrimi.

— Bunicule?

El tuși, zâmbi și își drese glasul.

— Doamne, cât mă bucur să vă văd! Dar chiar nu era nevoie.

Julia o împinse ușurel pe Vita spre ușă.

— Du-te și caută-ți camera, draga mea.

— Dar...

— Te rog, insistă mama ei.

Era palidă și părea epuizată.

— Acum.

— E cea din capătul coridorului, spuse bunicul. Din păcate, arată mai degrabă ca o debara decât ca o cameră, dar priveliștea e foarte frumoasă.

Vita porni încetișor de-a lungul holului, cu valiza în mână.

Observă că parchetul scârțâia și că vopseaua de pe pereți era scorjită. Împinse în ușă. Era întepenită. Se propti de perete și îi trase un șut cu piciorul ei zdravăn. Ușa se dădu în lături, împrăștiind în jur așchii mici de tencuială.

Încăperea era atât de mică, încât fata ar fi putut atinge toți cei patru pereți deodată, dar avea un șifonier de lemn și o fereastră care dădea spre stradă. Vita se așeză pe pat, își scoase pantoful stâng și își luă piciorul în mâini. Își înfipse unghiile în talpă, întinzându-și și încovoindu-și degetele de la picioare și încercă să-și adune gândurile.

Ajunseseră. Ar fi trebuit să fie încântată. Tăiaseră oceanul în două, iar New Yorkul aștepta de cealaltă parte a ferestrei, întinzându-se până la cer, caligrafiat parcă de un zeu amator de gesturi bombastice.

Dar nimic din toate astea nu conta, pentru că bunicul nu era într-o stare atât de proastă pe cât se aștepta. Era mai rău.

Vita avea buzunarele fustei pline de pietriș din grădina de acasă; alese pietrele cele mai mari și începu să le arunce în ușă șifonierului. O ajuta să gândească.

Un observator întâmplător ar fi putut băga de seamă că fiecare pietricică nimerea, cu precizie matematică, exact în mijlocul mânerului. Dar nimeni nu se uita și nici măcar Vita nu prea era atentă la ce făcea. Mintea ei era în altă parte.

Trebuia să îndrepte cumva lucrurile. Încă nu știa ce anume să facă și cum să procedeze, dar, în astfel de situații, iubirea nu îți dă de ales.

Așa cum se întâmplă de obicei, nenorocirea care se abătuse asupra bunicului venise din senin. Telegrama pe care i-o trimisese mamei fetei fusese scurtă: „Mama ta a murit noaptea trecută“.

Vita rămăsese încremenită pe preșul de la ușă. Mama ei, albă ca varul, o dusesse în pat, unde băuseră împreună sirop de coacăze și își spusese una alteia povești despre bunica fetei, care călătorise prin întreaga lume împreună cu bunicul și avea un răs gutural, ca de marinar. Poveștile le-au ajutat un pic pe amândouă, așa cum se întâmplă deseori.

Dar lucrurile nu se încheiaseră aici. Urmaseră și alte scrisori. Primele erau sumbre și scurte. Bunicului începuse să i se pară că Hudson Castle e locuit de fantomele trecutului.

Hudson Castle era foarte mic pentru un castel. Fusese luat din Franța, din vârful dealului pe care se afla și transportat piatră cu piatră peste ocean, în America, de către stră-stră-stră-bunicul Vitei. Pe vremuri, castelul era considerat deopotrivă foarte impunător și puțin cam extravagant. Acum era dărăpănat, frumos, în ruine și locuit doar de bunicul, care trăia într-o singurătate desăvârșită.

Dar, la un moment dat, bunicul întrezărise un licăr de speranță. După cum povestea el, cineva se oferise să închirieze castelul. Voia să-l transforme în școală. Bunicul urma să rămână ca administrator; avea să-i dea un scop în viață, ceva de făcut. Nu se semnase niciun act, dar omul era nerăbdător să înceapă renovările. Numele lui era Sorrotore și era un milionar din New York.

Bunicul pusese în plic și o fotografie decupată dintr-un ziar, care-l înfățișa pe bărbat în fața unei imense clădiri newyorkeze, cu un zâmbet hollywoodian pe chip. Legenda fotografiei dădea lămuriri: „Victor Sorrotore în fața clădirii Dakota¹, unde locuiește“.

— Victor Sorrotore, a șoptit Vita și i-a reținut chipul, pentru orice eventualitate.

În mai puțin de o săptămână, Sorrotore și-a dat arama pe față. Într-o după-amiază, când s-a întors de la plimbare, bunicul s-a trezit izgonit de pe proprietatea sa. Un om necunoscut, însoțit de doi câini de pază, a ieșit din ghereta îngrijitorului și l-a amenințat cu pușca.

— Hudson Castle este al domnului Sorrotore, a spus paznicul. Cară-te!

Ca om în toată firea, bunicului nu i se mai zisese niciodată să se care. A încercat să treacă de paznic, iar unul dintre câini l-a mușcat de gleznă; nu a fost o zgârietură oarecare, ci o mușcătură în toată regula, care a făcut să-i dea sângele. Pușca era îndreptată spre pieptul lui. Uluit, bunicul a luat trenul spre New York, a închiriat apartamentul minuscul de pe Seventh Avenue și l-a căutat pe avocatul lui Sorrotore.

Avocatul s-a arătat uimit cum numai avocații știu să pară, ridicându-și sprâncenele atât de sus, încât mai aveau puțin și-i ajungeau la ceafă. Bunicul știa foarte bine că-i vânduse castelul lui Sorrotore, a spus avocatul. Bani erau în contul bunicului. Era o sumă foarte mică – doar 200 de dolari –, dar cele două părți conveniseră că Hudson Castle devenise o povară de care bunicul se bucura să scape. Bunicul și-a verificat contul; era adevărat.

A încercat să-și ia și el un avocat, ca să-l facă pe Sorrotore să scoată la iveală actele de proprietate, dar nu a găsit pe nimeni

¹ Clădire de apartamente din Manhattan, peste drum de Central Park, unde au locuit și locuiesc multe celebrități.

dispus să preia cazul pentru atât de puțini bani. „Dreptatea“, a spus el în ultima scrisoare, „pare să fie doar pentru cei care și-o permit“.

Avea de gând să încerce să uite casa în care se născuse și viața pe care o dusesese acolo cu Lizzy, spunea el. Era mai chibzuit așa.

Când au primit această ultimă scrisoare, Vitei i s-a pus un nod în gât. Hudson Castle era casa bunicului. Era locul unde putea trăi împreună cu toate amintirile lui despre bunica Lizzy.

— Nu, a șoptit ea.

Chipul mamei ei i-a dat speranță. Maică-sa era mărunțică și avea vorba dulce, dar voința îi era de fier. Ea și Vita aveau aceeași ochi căprui și aceeași linie fermă a maxilarului.

A doua zi, mama ei s-a întors din oraș cu două bilete în mână.

— Îl aducem aici, indiferent dacă îi convine sau nu. Nava pleacă din Liverpool. Pornim la drum în seara asta.

Vita a observat că inelul de logodnă și cel de nuntă dispăruseră de pe mâna stângă a maică-sii. Fără să pună întrebări, s-a dus în camera ei să-și facă bagajele, tropăind cu ghetetele pe podea ca un soldat care pornește la război.

Bunicul era cel care o învățase pe Vita să arunce la țintă.

Îl chema Jack Welles. De fapt, pentru că se trăgea din genul de familie căreia îi plac numele lungi, mașinile lungi și cinele lungi, îl chema William Jonathan Theodore Maximilian Welles. Avera familiei dispăruse de mult, dar obiceiul de a da nume extravagante supraviețuise. Tatăl lui era american, dar mama și educația – englezești. De meserie, Jack era bijutier. Era atât de înalt, încât mereu risca să dea cu capul de pragul de sus al ușilor și atât de slab, încât picioarele i-ar fi încăput prin fanta unei cutii poștale.

Când Vita avea cinci ani, s-au întâmplat două lucruri: tatăl ei a fost ucis în Războiul cel Mare, iar ea s-a îmbolnăvit de poliomielită. Mama ei s-a luptat cu boala cu o înverșunare

sălbatică, neabătută. Timp de multe luni cumplite, Vita zăcuse într-un pat de spital, din care era luată doar pentru băi în făină de migdale și apă oxigenată. I se dăduse să bea clorură de aur și vin de pepsină. Nu mai arăta ca un copil de vârsta ei.

Dar, într-o zi, au venit bunicii ei din America. Bunicul s-a așezat lângă patul ei, i-a dat o minge de ping-pong și i-a zis să îl cheme când reușește să-l nimerească pe șeful clinicii de chirurgie. Și a desenat, cu mâna lui sigură de bijutier, o țintă minusculă pe peretele din fața patului.

Ea a tot ratat ținta, până într-o zi, când n-a mai ratat-o.

Bunicul o antrena ca pe un atlet. El era maestru la așa ceva, iar Vita a petrecut ore-n șir tot aruncând la țintă. Arunca pietricele, bile, săgeți de *darts*, avioane de hârtie. Când a ieșit din spital și s-a întors acasă, la vârsta de șapte ani, învățase să arunce cu cuțite de bucătărie și să le facă să aterizeze, după tot felul de bucle elegante prin aer, drept într-o bucată de unt din celălalt capăt al camerei.

Vita a crescut, oasele ei au câștigat rezistență și cârja a fost pusă deoparte. Pulpa stângă îi era mai subțire decât pulpa dreaptă, iar căputa piciorului stâng îi stătea încovoiată. Pantofii i-i făcea gratis un cizmar din cea mai moale piele care se găsea. Maică-sa îi îmbrăca în mătase roșie și broda păsări pe ei. Putea să fugă, deși alergatul îi făcea mușchii să se întindă prea tare și s-o usture și, cu toate că Vita făcea mare caz de orice zgârietură și cerea să fie bandajată chiar și dacă nu-i curgea decât un strop de sânge, despre durerile de la picior nu sufla o vorbă niciodată.

Rămăsese mică de înălțime. Se făcuse cuminte și atentă. Avea șase feluri de zâmbete și cinci erau sincere. Dar toate meritau văzute. Avea plete brun-roșcate, ca blana unei vulpi proaspăt spălate.

Julia, mama fetei, s-a arătat deranjată la un moment dat de obiceiul fetei de a trage la țintă toată ziua.

— N-o să-i fie ușor, a zis bunicul. Și pare așa de fragilă! Nu strică să știe să arunce o piatră, acolo.

Până la opt ani, Vita învățase să numerească un măr de pe ramurile cele mai înalte ale unui pom din cincizeci de locuri diferite. Știa să facă o piatră să salte pe apă de douăzeci și trei de ori.

— La noi acasă, bunicul e cel mai bun țintaș din oraș, i-a spus bunica Lizzy.

Era o femeie înaltă, cu un nas care-i dădea o înfățișare severă, dar cu niște ochi de o blândețe infinită.

— Cred însă că tu-l întreci.

Bunicul se uita cum Vita arunca pietre peste umăr în apă.

— Acum e timpul să înveți despre viteză, să afli cum se rotesc lucrurile din cauza aerului. Încearcă să afli mai multe despre asta! Învață cum să te folosești de puterea vântului! Învață cât de mult poți, căci nimic nu e mai străin de moarte ca învățătura! Te descurci minunat!

Dintre toți oamenii pe care-i știa Vita, bunicul ei era singurul care părea să facă să scapere scânteii când vorbește, de parcă ar fi frecat cuvintele de lume cum frece oțelul de o bucată de cremene.

Într-un sfârșit, bunicii ei s-au întors în Statele Unite, în Hudson Castle. Nu mult după aceea, totul se schimbă, iar Vita ajunsese aici, în micuța cameră din pod, uitându-se pe fereastră pe când soarele apunea peste New York.